

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**Використання інтерактивних методів на уроках трудового навчання з
учнями закладу загальної середньої освіти**

Кваліфікаційна робота (проєкт)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 411 групи
Спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове
навчання та технології)
Освітньо-професійної програми Середня освіта
(Трудове навчання та технології)
Лепкіна Наталія Іванівна

Керівник доцентка, кандидатка педагогічних наук
Шпак Лариса Миколаївна
(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)
Рецензент директор Херсонського навчально-
виховного комплексу «Дошкільний навчальний
заклад – Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» №8
Херсонської міської ради Фокіна Ірина Олексіївна
(посада, П.І.Б.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....

РОЗДІЛ 1. ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....

1.1. Характеристика інтерактивних методів навчання.....

1.2 Особливості використання інтерактивних методів навчання в закладах загальної середньої освіти.....

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА УКРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ .....

2.1. Методичні особливості організації проектної діяльності учнів закладу загальної середньої освіти .....

2.2. Методика організації проектної діяльності щодо розробки творчого проекту засобами використання інтерактивного навчання .....

ВИСНОВОК.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ .....

ВСТУП

Актуальность дослідження. В сучасному суспільстві для системи освіти все більш характерними стають такі принципово нові риси як динамізм і варіативність. Все більшого значення в житті набувають комунікативні вміння і здатність до моделювання ситуації, придбання досвіду ведення діалогу, дискусій, залученню до творчої діяльності.

Сучасне управління школою в якості однієї зі своїх завдань розглядає підвищення ефективності освітнього процесу в кожному одиниці часу, тобто оптимальну інтенсифікацію праці. До її основних складових належать: підвищення цілеспрямованості навчання, посилення його мотивації, інформаційної ємності змісту освіти, застосування сучасних методів навчання, активізація методів навчання, активізація темпів навчальних дій, розвиток рефлексивних навичок праці, використання комп'ютерів та інших новітніх інформаційних технічних засобів навчання.

Розглядаючи інтерактивні технології навчання як інноваційні, треба зауважити, що будь-яка педагогічна технологія буде мертвою, якщо люди які її втілюють, не розглядатимуть її як цілісну систему в єдності компонентності і взаємозв'язків. Розроблена й описана технологія – це одне, а реалізувати її на уроці – інше адже воно віддзеркалює особливості інтелекту конкретного вчителя.

Інтерактивне навчання все більше набуває популярності. «Інтерактивний» означає: здатність взаємодіяти в процесі бесіди, діалогу з чимось (комп'ютером) або кимось (людиною). Отже, інтерактивне навчання – це насамперед діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія вчителя і учня.

Мета роботи: застосування інтерактивних методів навчання в школі, на уроках трудового навчання.

Завдання нашого дослідження:

1. Проаналізувати розвиток інтерактивних здібностей учнів закладів загальної середньої освіти.
2. Розглянути методiku впровадження інтерактивних методів у освітньому процесі.
3. Обґрунтувати сутність інтерактивних методів навчання й розробити методiku розробки творчого проєкту на уроках трудового навчання.

Об'єкт дослідження: освітній процес у закладі загальної середньої освіти.

учень здатний до активної роботи ,взаємодія з колективом ,завдяки цьому набувається життєві компетенції.

Предмет дослідження: Використання інтерактивних методів на уроках трудового навчання з учнями загальної середньої освіти.

інтерактивні методи та прийоми та їх вплив на організацію робочого процесу на уроках трудового навчання

Методи дослідження: інформативно-пошукові; демонстративно-моделюючи; спостереження.

РОЗДІЛ 1

ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

1.1. Характеристика інтерактивних методів навчання

На сьогоднішній день інтерактивні методи навчання більш актуальним способом роботи викладача в аудиторіях, вчителя в класі в будь-якому закладі освіти при цьому процесі вага надається на взаємодії слухачів один з одним. В свою чергу це дозволяє активувати освітній процес, зробити його більш цікавими та різноманітним, завдяки цьому учні менше втомлюються та більш заохочені до роботи.

Зміни сучасному світі ведуть також до змін у навчальному процесі, тобто до змін мети та призначення сучасної освіти. Традиційний підхід навчання тоб то передача «готових» знань від вчителя до здобувачів освіти не є основним завданням навчального процесу.

В сучасному світі важливо викликати інтерес до навчання, а саме до навчальної теми за програмою, тобто перетворити пасивну аудиторію на активних учасників заняття. Активність на заняттях будується завдяки саме інтерактивних методів, коли є взаємодія не лише між викладачем та слухачем, а і між слухачами у навчанні.

Поняття «інтерактивний» прийшло до нас з англійської і виникло від слова «інтерактив». «Inter»-це «взаємний», «act»-діяти. «Інтерактивний» означає сприяти, взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди. Отже інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача з слухачем

Основними характеристиками «інтерактива» виступає:

- Це спеціальна форма пізнавальної діяльності;
- Має бути атмосфера доброзичливості, взаємопідтримки - форма кооперації та співпраці;
- На уроках організується індивідуальні, парні, групові роботи;
- Використовуються дослідницькі процеси з різними джерелами інформації, творчі завдання;

Таким чином, інтерактивне навчання є діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія між учнем і викладачем, а також між самими учнями [11, 12, 26].

Мета використання інтерактивних методів у навчанні - це соціальна взаємодія учнів, їх міжособистісна комунікація, при цьому важливою особливістю є визнання можливості людини «приймати роль іншого», «Бачити», як його сприймає співрозмовник, інтерпретувати ситуацію і правильно будувати процес комунікації [16].

Інтерактивне навчання сформувалося на основі навчання в вигляді співробітництва. Ідея можливості навчання в групах відноситься до 20-х рр. ХХ століття, але при цьому розробка технології спільного навчання в малих групах почалася відносно недавно - в 1970-і рр. Ідея співпраці в процесі навчання була ретельно розроблена трьома групами американських педагогів з університету Джона Хопкінса [8].

Інтерактивні методи навчання являють собою взаємопов'язану спільну діяльність вчителя і учнів, при якій всі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним, спільно вирішують проблеми, обмінюються інформацією, моделюють ситуації, оцінюють свою власну поведінку і дії один одного, занурюються в справжню атмосферу плідної співпраці зі спільного рішення проблем [14].

У той же час, інтерактивні методи навчання, хоч і не є новаторським винаходом, в даний час недостатньо широко застосовуються в освітньому процесі, а іноді і зовсім відсутні в арсеналі педагогів [10].

Спілкування є основою інтерактивних методів, це найважливіша потреба людини, воно здійснюється у формі діалогу. Для участі в такому спілкуванні необхідно вміння не тільки говорити, а й бути зрозумілим для співрозмовника. Найважливішою умовою для успішного спілкування є вміння працювати в групі.

У той же час дані методи містять ще один блок цілей, реалізація яких сприяє розвитку в учнів соціальної компетентності (уміння вести дискусію, працювати в групі, вирішувати конфлікти, слухати інших і т. ін.).

Інтерактивне навчання є такою організацією навчального процесу, при якій практично всі учні виявляються залученими в процес пізнання. Структура уроку, проведеного в інтерактивному режимі, включає 8 етапів:

Мотивація. Для створення мотивації поряд з проблемними питаннями та завданнями використовують сценки, читання словникових статей, уривків з газетних статей, різні визначення одного поняття. Організуючи цей етап, завжди треба пам'ятати, що те, що одного учня спонукає до активних дій, викликає бурхливу реакцію, іншого залишає байдужим або призводить до незначного ефекту, тому треба намагатися від уроку до уроку міняти спосіб мотивації, урізноманітнити їх.

Повідомлення цілей (цілепокладання). Цілі уроків інтерактивного навчання відрізняються від традиційних. На перше місце висуваються цілі, пов'язані зі знаннями учнів. Потім ставляться цілі, пов'язані з формованими вміннями. На третьому місці стоять цілі, які називають цінності: висловити своє ставлення, своє судження, зробити висновок про практичну значимість отриманих знань. Цей етап має велике значення: по-перше, дозволяє всю подальшу діяльність учнів зробити цілеспрямованою, тобто кожен учень дізнається, яким буде кінцевий результат, до чого йому варто прагнути; по-друге, на цьому етапі викладач вчить учнів формулювання цілей уроку - одному з професійних умінь вчителя.

Надання нової інформації. Оскільки всі поняття, які ми вивчаємо, в тій чи іншій мірі вже знайомі учням, рекомендується починати цей етап з мозкового штурму: «Які асоціації викликає у вас слово писемність?»

Інтерактивні вправи. Інтерактивні вправи практикують роботу в малих групах. Проведення цього етапу викликає найбільше число труднощів. У групах змінного складу ці проблеми вирішуються за допомогою ротації: з активної групи в пасивну, а з пасивною - в активну. Склад групи повинен включати не більше 5-6 чоловік, тому що в групах більшого кількісного складу іноді не вистачає часу всім висловитися, легше буває "сховатися" за спину інших, що знижує активність учнів, гасить інтерес до заняття. Краще, якщо в кожній групі об'єднуються учні різного рівня інформованості з даного предмету, це дозволяє їм взаємно доповнювати і збагачувати один одного. Велике значення для ефективності навчального співробітництва має характер його організації, зокрема, зовнішня регламентація діяльності учасників груп. Під час роботи груп необхідно стежити, наскільки продуктивно організовується спільна робота, допомагати деяким учням включитися в спілкування, надавати необхідну допомогу у вирішенні проблеми. При озвучуванні проблеми використовуються такі варіанти роботи: виступає одна людина (за вибором групи або за бажанням); виступають послідовно всі члени групи. Але в тому і в іншому випадку учні повинні пам'ятати, що виступати необхідно коротко і інформативно.

Новий продукт. Логічним завершенням роботи над новими знаннями є створення нового продукту.

Рефлексія. Цей етап передбачає підведення підсумків діяльності учнів. Рефлексії сприяють питання: - Що особливо сподобалося? Чого навчилися? Як знадобляться ці знання в майбутньому? Які висновки можна зробити з сьогоденного уроку? Дані питання дозволяють учням виділити те головне, нове, що вони дізналися на уроці, усвідомити, де, яким чином і для яких цілей ці знання можуть бути застосовані.

Оцінювання. Оцінювання повинно стимулювати роботу учнів на наступних заняттях. Можна використовувати підхід: кожен член групи оцінює кожного, тобто виставляє оцінку кожному товаришеві в листок оцінювання. Учитель збирає листки і виводить середній бал. Нарешті, можна скористатися самооцінкою роботи учнів.

Домашнє завдання. Після проведення уроків в інтерактивному режимі пропонуються завдання, що вимагають творчого переосмислення вивченого матеріалу: написати твір - мініатюру на тему, висловити свою точку зору з проблеми, провести стилістичний експеримент.

Заняття, побудовані в інтерактивному режимі, викликають помітний інтерес в учнів, перш за все, тому, що порушують звичний і кілька обридлий порядок роботи на уроці, дозволяють кожному побути не в ролі пасивного слухача, а в ролі активного учасника, організатора навчального процесу. Про ставлення учнів до уроків, побудованих в інтерактивному режимі, свідчать результати анкетування, проведеного в одній з груп.

Переваги використання цієї технології. У традиційній системі вчитель зазвичай спирається на сильного учня, адже він швидше «схоплює» матеріал, швидше його запам'ятовує, а слабкий «відсиджується» на уроці. Уроки, проведені в інтерактивному режимі, дозволяють включити всіх учнів в активну роботу, забезпечити кожному учню посильну участь у вирішенні проблем. Якщо при традиційній системі навчання вчитель і підручник були основними і найбільш компетентними джерелами знань, то при новій парадигмі учитель виступає в ролі організатора самостійної пізнавальної діяльності учнів, компетентним консультантом і помічником, знання ж учні отримують в результаті своєї активної пізнавальної діяльності. У процесі роботи в інтерактивні в учнів формуються комунікативні навички, здатність до співпраці та взаємодії, розвивається критичне мислення, що є необхідним для їх майбутньої професійної діяльності.

1.2 Особливості використання інтерактивних методів навчання в закладах загальної середньої освіти

Відповідаючи тому, що сталося за останній час змін в уявленні суспільства про цілі освіти і способах їх реалізації, сучасний заклад загальної середньої освіти якісно оновлюється, використовуючи взаємозв'язку традиційних та інноваційних підходів до організації цілісного навчально-виховного процесу.

У педагогічній практиці вже давно застосовується такий термін як «активні методи і форми навчання». Він об'єднує групу педагогічних технологій, що досягають високого рівня розвитку і активності діяльності учнів. Останнім часом набув місце в цьому світі ще один термін - «інтерактивне навчання». Інтерактивне навчання - це, перш за все, діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія вчителя і учня.

Інтерактивні технології - це така організація процесу навчання, в якому неможливо неучасть учня в колективній роботі, заснованим на взаємодії всіх його учасників процесу навчання. Інтерактивні технології спрямовані на те, щоб залучити всіх учнів до обговорення теми, виконання завдань, презентацію результатів самостійної роботи. Зробити їх участь зацікавленим, мотивованим, націленим на досягнення результатів.

Це вирішується шляхом організації групової роботи учнів. Така робота може проводитися в парах, міні-командах або малих групах. Ефективність групової роботи забезпечується використанням спеціальних методів і прийомів, причому, найбільше для цього підходять інтерактивні методи і прийоми навчання.

Інтерактивний метод - це система правил організації взаємодії учнів між собою і з учителем у формі навчальних, ділових, рольових ігор, дискусій, при якому. Інтерактивні методи навчання отримали останнім часом широке застосування на уроках різних предметів.

К.Левін стверджував, що більшість ефективних змін в установках і поведінці людей легше здійснюються в груповому, а не в індивідуальному контексті. Одночасно терміни «інтерактивність», «інтерактивне навчання», «інтерактивні методи і методики навчання» стали з'являтися в статтях і роботах з педагогіки, в розділах навчальних посібників, що описують процес навчання як спілкування, кооперації, співпраці рівноправних учасників освітнього процесу.

Найбільш часто термін «інтерактивне навчання» згадується в зв'язку з інформаційними технологіями, дистанційною освітою, з використанням ресурсів Інтернету, а також електронних підручників і довідників, роботою в режимі он-лайн і т.ін. Сучасні комп'ютерні телекомунікації дозволяють учасникам вступати в «живий» (інтерактивний) діалог (письмовий або усний) з реальним партнером, а також уможливають активний обмін повідомленнями між користувачем і інформаційною системою в режимі реального часу. Комп'ютерні навчальні програми за допомогою інтерактивних засобів та пристроїв забезпечують безперервне діалогове взаємодія користувача з комп'ютером, дозволяють учням управляти ходом навчання, регулювати швидкість вивчення матеріалу, повертатися на більш ранні етапи і т. ін.

У порівнянні з традиційним навчанням в інтерактивному навчанні змінюється взаємодія педагога і учня: активності педагога поступається місцем активності учнів, а завданням педагога стає створення умов для їх ініціативи. Педагог відмовляється від ролі своєрідного фільтра, що пропускає через себе навчальну інформацію, і виконує функцію помічника в роботі, одного з джерел інформації.

Інтерактивне навчання має такі риси:

- це взаємодія учнів між собою і викладачем (безпосередньо або опосередковано);

- це процес спілкування «на рівних», де всі учасники такого спілкування зацікавлені в ньому і готові обмінюватися інформацією, висловлювати свої ідеї та рішення, обговорювати проблеми і відстоювати свою точку зору;

- це навчання «реальності», тобто навчання, засноване на реальних проблемах і ситуаціях навколишньої дійсності. [3]

Інтерактивне навчання передбачає відмінну від звичної логіку освітнього процесу: чи не від теорії до практики, а від формування нового досвіду до його теоретичного осмислення через застосування.

Самореалізація учнів у навчальній діяльності можлива за допомогою різних методів. Без методів неможливо досягти поставленої мети, реалізувати намічене зміст, наповнити навчання пізнавальною діяльністю.

«В даний час поняття «інтерактивні методи навчання» наповнюється новим змістом, пріоритетна роль у ньому відводиться: взаємодії; розвитку навичок спілкування особистості; розвитку і здійсненню соціального досвіду людей; навчально-педагогічному співпраці між учасниками освітнього процесу.» [7]

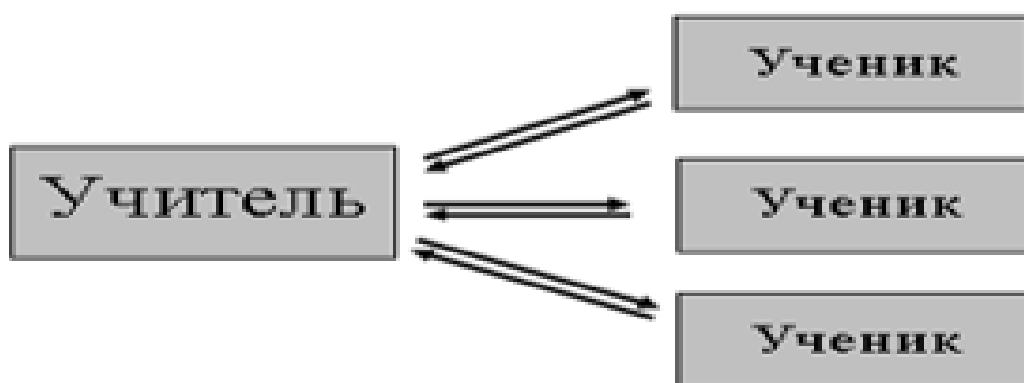

Рисунок 1.1 - Схема інтерактивного методу

При інтерактивному навчанні навчальний процес здійснюється в умовах постійного активного взаємодії всіх учнів. Це взаємовивчення, де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Інтерактивне навчання ефективно сприяє створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дозволяє педагогу стати справжнім лідером дитячого колективу.

Інтерактивні технології умовно діляться на чотири групи:

1. Інтерактивні технології кооперативного навчання:

- навчання в парах;
- ротаційні (змінювані) трійки;
- два – чотири;
- всі разом;
- «карусель».

2. Інтерактивні технології кооперативно - групового навчання:

- обговорення проблеми в загальному колі;
- «мікрофон»;
- незакінчені речення;
- мозковий штурм;
- навчаючи - вчуся;
- рішення проблеми.

3. Технології ситуативного моделювання:

- симуляції;
- спрощене судове слухання;
- розігрування ситуацій з ролями.

4. Технології обробки дискусійних питань:

- метод - прес;
- «займи позицію»;
- «зміна позиції»;
- безперервна шкала думок;
- дискусія;
- дебати.

«Інтерактивні технології підвищують зацікавленість учнів до предмету, розвивають творчість, навчають працювати з різними джерелами знань, в якійсь мірі знімають перенавантаження учнів домашніми завданнями, розширюють кругозір.» [6]

Сучасне загальна середня освіта закладає основу формування навчальної діяльності учнів - систему навчальних і пізнавальних мотивів, вміння

приймати, зберігати, реалізовувати навчальні цілі, планувати, контролювати й оцінювати навчальні дії і їх результат.

Саме загальна середня освіта повинна забезпечити пізнавальну мотивацію та інтереси учнів, готовність і здатність до співпраці та спільної діяльності навчання з учителем і однокласниками, сформувати основи моральної поведінки, що визначає відносини особистості з суспільством і оточуючими людьми.

«Особливістю змісту сучасної освіти є не тільки відповідь на питання, що учень повинен знати, а й формування універсальних навчальних дій в особистісних, комунікативних пізнавальних, регулятивних сферах, що забезпечують здатність до організації самостійної навчальної діяльності.» [2]

«Застосування на уроках у закладі загальної середньої освіти інтерактивних методів навчання сприяє успішному освоєнню учнями матеріалу і підвищенню якості освіти. Учні з великим бажанням спілкуються, творчо змагаються у виконанні завдань, висловлюють свої думки, доводять затвердження т.ін.» [8]

Таким чином, інтерактивне навчання в закладі загальної середньої освіти сприяє залученню учнів до процесу пізнання, дає можливість розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають, за рахунок обміну знаннями, ідеями, способами діяльності. Таке навчання дозволяє школярам не тільки отримувати нове знання, а й розвиває саму пізнавальну діяльність, переводить її на більш високі форми кооперації і співробітництва.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА УКРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

2.1. Методичні особливості організації проектної діяльності учнів загальної середньої освіти

Як відомо, під методами навчання розуміють способи спільної, упорядкованої, взаємозв'язаної діяльності вчителя та учнів, якою він керує. У процесі цієї діяльності досягається засвоєння учнями знань, вмінь та навичок, формування діалектичного світогляду, розвиток пізнавальних здібностей і творчої активності, моральних якостей майбутніх будівельників країни та підготовка учнів до свідомого вибору професії чи сфери трудової діяльності.

Процес навчання реалізується шляхом взаємодії діяльності учителя і діяльності учня. Учитель здійснює різноманітні спроби, які допомагають учням засвоїти навчальний матеріал, сприяє активізації навчального процесу, учень сприймає, осмислює, запам'ятовує тощо цей матеріал. Метод при цьому виступає як упорядкована взаємодія, співробітництво, партнерство. Це дозволяє зробити висновок про те, що під методом навчання слід розуміти спосіб упорядкованої, взаємозв'язаної діяльності учителя й учнів, спрямованої на досягнення завдань процесу навчання.

У методі трудового навчання виступають два взаємопов'язаних між собою процеси – керівна діяльність вчителя і самостійна навчально-пізнавальна і практична робота учнів.

Останнє в трудовому навчанні висувається на перше місце, але його успішність залежить від керівництва вчителя, від того, як він допомагає учням засвоювати теоретико-технічні основи виробничих процесів, що вивчаються, а також формувати правильні прийоми, вміння, навички поводження з технікою, виконання технологічних операцій і трудових дій.

Методи навчання є одним з найважливіших компонентів навчального процесу. Без відповідних методів діяльності неможливо реалізувати цілі і завдання навчання, досягнути відповідних результатів.

У процесі навчання зв'язок методу з іншими компонентами взаємозворотний: метод є похідним від цілей, завдань, змісту, форм навчання; водночас він суттєво впливає на можливості їх практичної реалізації. Навчання прогресує настільки, наскільки дозволяють йому рухатись уперед застосовані методи.

Методи навчання також виконують свої функції, які наведені на схемі (рисунок 2.1).

Рисунок 2.1 - Функції методів навчання

У структурі методів виділяються прийоми. Прийом — це елемент методу. Елементи методів є не звичайною сумою окремих частин цілого, а системою, об'єднаною логікою дидактичного завдання. Зокрема, якщо певний спосіб навчання педагог використовує на уроці тільки для того, щоб зосередити увагу на якомусь питанні змісту матеріалу, то цей спосіб відіграватиме роль дидактичного прийому. А якщо спосіб навчання використовується для з'ясування суті питання, для розкриття змісту матеріалу, то це вже буде не прийом, а метод. Метод є способом діяльності, що охоплює весь її шлях. Прийом — це окремий крок, фазова дія в реалізації методу.

Методичні прийоми – це доповнення або зміни в реалізації методу навчання. В кожного вчителя вони свої індивідуальні, постійно вдосконалюються і доповнюються. Наприклад, розповідь є методом навчання, але в лекції вона може бути прийомом активізації уваги учнів. Педагогічна майстерність учителя потребує не лише знання ним предмета, а й володіння методами і прийомами навчання. Ефективність навчання в сучасній школі залежить від уміння вчителя обрати метод, прийом навчання в конкретних умовах для кожного уроку.

Класифікують методи навчання з урахування дидактичного завдання, яке вони мають вирішувати. У класифікації повинна виявлятися внутрішня сутність методу, форма взаємопов'язаності діяльності вчителя та учнів як засіб управління їх пізнавальною діяльністю. Класифікувати методи навчання можливо також за тими джерелами, з яких учні набувають знання, вміння та навички:

1. Методи, пов'язані з передаванням та сприйняттям словесної інформації. Її джерелом є усне слово вчителя: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, магнітофонні записи, а також друковане слово книжки: підручник, довідник, науково-популярна література, Інтернет і т.д.

2. Наочні методи навчання. Це – спостереження натуральних об'єктів, явищ, процесів або їх площинних, об'ємних, графічних зображень (моделей, макетів, малюнків, таблиць, діафільмів, телевізійних передач, кінофільмів і т.д.). Джерелом інформації у цьому випадку є натуральні об'єкти (явища, процеси) або їх образи.

3. Практичні методи навчання. До них належать вправи, вирішення задач, виконання трудових завдань. Джерелом інформації тут є практична діяльність учнів.

Така класифікація методів може бути використана в тих випадках, коли конкретно задане джерело, з якого учні будуть отримувати знання, вміння та навички. У той же час, згідно цієї класифікації, не розмежовані чітко методи вчення та методи викладання.

Відомий дослідник-педагог Ю.К. Бабанський виокремлює три великі групи методів навчання, які наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Методи організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів	I підгрупа	За джерелом інформації	словнені: розп наочні: ілюстр практичні: дос практичні роб
	II підгрупа	За логікою передачі і сприймання навчальної інформації	індуктивні, дедуктивні. аналітичні, синтетичні
	III підгрупа	За ступенем самостійності мислення школярів при засвоєнні знань	репродуктивні проблемно-по дослідницькі
	IV підгрупа	За ступенем керування учінням	навчальна роб учителя; самос письмова робо робота, викона
Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів	I підгрупа	Методи стимулювання інтересу до навчання	пізнавальні ігр створення ситу моральних пер ситуацій пізна створення ситу
	II підгрупа	Методи стимулювання обов'язку і відповідальності в учінні	переконання в вимоги, вправ заохочення, по
Методи контролю і самоконтролю навчально-пізнавальної діяльності учнів	I підгрупа	Методи усного контролю	індивідуальне фронтальне оп усні заліки, ус програмоване
	II підгрупа	Методи письмового контролю	контрольні пи іспити; програ роботи
	III підгрупа	Методи лабораторно-практичного контролю	перевірочні пр роботи, машин

На нашу думку найефективнішими інтерактивними технологіями є такі, які забезпечують теоретичну и практичність підготовленість учня до творчого. Застосування знань, умінь та навичок у навчальній та трудовій діяльності

творчі завдання, на відміну від традиційних вимагають від учасників не простої відтворення інформації, а творчості, оскільки містять у Собі елементи невідомого и мають, як правило, кілька (іноді безліч) «правильних відповідей». Іноді «правильна відповідь» невідома.

Застосовуючи інтерактивні технології навчання потрібно враховувати особливості двох форм організації інтерактивного навчання: фронтальну та кооперативну. Адже, кожна з цих форм має певні особливості навчання, які потрібно враховувати підбираючи способи засвоєння учнями знань.

Кооперативна навчальна діяльність - це модель організації навчання у малих групах учнів, об'єднаних спільною навчальною метою. До кооперативних технологій належать: робота в парах, змінювані трійки, два-чотири, усі разом, робота в малих групах, акваріум..

До фронтального навчання відносять інтерактивні технології, що передбачають одночасну спільну роботу всього класу:

- обговорення проблеми в загальному колі;
- мікрофон;
- незакінчені речення;
- мозковий штурм;
- навчаючи-вчуся («Кожен навчає кожного»);
- ажурна пилка;
- аналіз ситуації.

В залежності від змісту навчального матеріалу та оснащення майстерень необхідним обладнанням, робота учнів може бути фронтальною, ланковою (бригадною), парною або індивідуальною.

Повинна бути сучасна навчально-матеріальна база трудового навчання. Адже загальновідомо, який негативний психологічний вплив мають на учнів, на їх ставлення до роботи погана організація праці та застарілі інструменти, інвентар, машини.

У випадку фронтальної форми навчання всі учні одночасно виконують однакову за змістом роботу теоретичного або практичного характеру.

Прикладом є урок, на якому всі учні оволодівають одними й тими ж трудовими навичками. У фронтальній формі проводиться інструктаж, а потім учні працюють ланками або бригадами.

Всі форми роботи учнів поєднуються одна з одною. Всім учням видані однакові завдання з виконання продуктивної праці

Можна відзначити такі методичні особливості організації інтерактивного навчання:

- застосування проблемних ситуацій та формулювань;
- відповідна організація навчального простору, що сприяє діалогу;
- мотиваційне забезпечення спільної діяльності;
- дотримання правил навчального співробітництва;
- використання комунікативних методів і прийомів;
- оптимізація системи оцінювання процесу та результатів спільної діяльності;
- розвиток навичок самоаналізу і самоконтролю індивідуальної та групової діяльності.

Головною рисою інтерактивного навчання є можливість використання учнями власного досвіду під час розв'язання проблемних питань. Учням надається максимальна свобода розумової діяльності при побудові логічних ланцюгів. Вчителі використовуючи сучасні інноваційні технології на уроках сприяють забезпеченню умов для підвищення ефективності якості навчального процесу, сприяння високому інтелектуальному розвитку учнів, забезпечення оволодіння навичками саморозвитку особистості, можливістю думати, творити.

Учні особисто мають вибрати для себе об'єкт проектування, тему проекту, тобто виріб, який вони хотіли б справді удосконалити, внести в предметний світ, яким хотіли б задовольнити потреби людей.

Цінність проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає дітей до самостійної, практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує уявлення про перспективи його застосування; розвиває морально-

трудова якість, працелюбність. Готує їх до свідомого вибору професії. При цьому слід пам'ятати, що потрібно особливу увагу приділяти тому, щоб в учнів не згасав інтерес до цього процесу, стежити, щоб вони доводили свої наміри, особливо в праці, до кінця.

Проектування - це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності. Проведений аналіз дозволяє нам сформулювати думку про те, що проектування як творча, інноваційна діяльність завжди націлене на створення виробів і послуг, що мають об'єктивну й суб'єктивну новизну та особистісну й суспільну значимість.

Проектна технологія дозволяє активно розвивати в учнів основні види мислення, творчі здібності, прагнення самому створити, усвідомити себе творцем. В учнів виробляється і закріплюється звичка до аналізу споживчих, економічних, екологічних і технологічних ситуацій, здатність оцінювати ідеї, виходячи з реальних потреб, матеріальних можливостей і вмінь, вибирати найбільш технологічний, економічний спосіб виготовлення об'єкта проектування, який відповідав би вимогам дизайну.

Крім того, під час роботи над проектом у учнів розвивається пізнавальна й трудова активність, формуються вміння самостійно використовувати свої знання, плідно розвиваються комунікативні здібності, навички лідерів та здатність до спільної роботи в групі, створюються можливості для реалізації міжпредметних зв'язків.

Виконуючи творчі проекти від ідеї до її втілення, учні вчаться самостійно приймати рішення, визначати свої проблеми в знаннях і знаходити шляхи виправлення такого становища. У процесі проектно-технологічної діяльності в школярів розвиваються загальні і спеціальні здібності, формується проектно-технологічна культура.

Усе це дає змогу зробити висновок про те, що проектно-технологічна діяльність дозволяє здійснити перехід від «школи пам'яті» до «школи

мислення». У першому випадку опора робиться переважно на процеси сприйняття, уваги, запам'ятовування, у другому - враховується роль мислення.

Дуже важливим є питання про структуру проектно-технологічної діяльності. Ця діяльність, як будь-яка інша, має визначену структуру, що містить у собі мету, мотиви, функції, зміст, внутрішні і зовнішні умови, методи, засоби, предмет, результат та етапи виконання проектно-технологічної діяльності.

I. Організаційно – підготовчий етап.

- пошук проблеми;
- усвідомлення проблеми;
- вироблення ідеї та варіантів;
- формування параметрів та вимог;
- вибір оптимального варіанту та обґрунтування;
- аналіз майбутньої діяльності.

II. Конструкторський етап.

- Складання аналізу;
- добір матеріалів;
- вибір інструментів, обладнання;
- вибір технології обробки деталей, їх з'єднання, оздоблення;
- організація робочого місця;
- економічне та екологічне обґрунтування;
- маркетингові дослідження.

III. Технологічний етап.

- виконання технологічних операцій, передбачених технологічним процесом;
- самоконтроль своєї діяльності;
- дотримання технології, трудової дисципліни, культури праці;
- контроль якості.

IV. Заключний етап.

- аналіз виконаного виробу в порівнянні з прогнозованим;
- оформлення проекту;

- захист проекту;
- самооцінка якості та аналіз результатів проекту;
- оцінка проекту;
- реалізація проекту.

На нашу думку, щоб учнів зацікавити на уроці потрібно їх здивувати, і саме в цьому мені допомагають інтерактивні методи навчання, адже якщо учневі цікаво на уроці то й як правило він активніший та уважніший на уроці і як результат краще сприймає навчальний матеріал.

2.2. Методика організації проектної діяльності розробки творчого проекту засобами використання інтерактивного навчання

Виконавши теоретичну частину з методичного застосування організації проектної діяльності учнів засобами інтерактивних методів навчання, необхідно перейти до практичної частини, тобто запропонувати свою розробку творчого проекту з теми: «Моя зачіска». Для активізації учнів щодо розробки творчого проекту необхідно змотивувати їх наступними питаннями: Як доглядати за волоссям? За якими критеріями добирають зачіску? Які зачіски популярні в наш час?

Гарне волосся - блискуче і здорове - в усі часи і в усіх народів вважалося окрасою зовнішності людини.

Зачіска - порядок розміщення на голові людини натурального або штучного волосся, яке підтримується причісуванням, начісуванням, зачісуванням, стрижкою, фігурним викладанням, накручуванням, фарбуванням та фіксацією.

Форму зачіски фіксують та прикрашають знімними декоративними деталями - стрічками, сітками, квітами, перами, гребенями, шпильками, ювелірними виробами.

Зачіски, укладки, фарбування волосся, модні перуки - усе це знали ще стародавні асирійці, греки, перси та єгиптяни. Відомості про це дійшли до наших днів завдяки археологічним знахідкам із зображенням фараонів, грецьких богів, знатних римських матрон і перських воїнів. У Давній Греції завивали волосся та піднімали його доверху за допомогою стрічок; кельтські та германські дівчата розпускали волосся, жінки ж заплітали їх у великі коси; перси славилися вмінням фарбувати волосся та бороди, а також завивати їх.

Рисунок 2.2 – назва????

В епоху Пізнього середньовіччя парижанки носили на голові вежі, прикрашені живими квітами (пляшечки з водою для них ховалися всередині зачіски), опудалами птахів, фруктами та овочами. Кінець XVIII ст. - найекстравагантніший період в історії зачісок, на тему яких збереглося безліч карикатур. XIX ст. славилось елегантними, але непростими зачісками - ретельно закучерявленими локонами, косами, вигадливо укладеними.

Мода на зачіски змінювалася постійно, але з такою швидкістю, як у XX ст., - ніколи! Складні начісування початку 1900-х типу шолом або тюрбан, прикрашені перловими нитками або квітами, змінили короткі стрижки і перманент 1920-х.

Мода на нові зачіски поширювалася з неймовірною досі швидкістю завдяки кінематографу. У тридцять роки законодавицею мод була кіноактриса Грета Гарбо. Найпопулярнішими стали стрижки а-ля гарсон і каре, а також зачіски бубі-копф (із короткого завитого дрібними кучериками волосся).

Рисунок 2.3 – назва????

Завдяки Греті Гарбо в моду увійшли елегантні короткі зачіски із завивкою. У воєнні 40-ві в моду входять зачіски з валиком із волосся, а після війни і в 50-ті роки волосся стали вкладати хвилями над лобом, чубок завивали ярусами, а локони у вигляді черепашки равлика; з'явилися сіточки для волосся, модні завивки.

У 60-х особливо модною була зачіска дзвін і стрижка гаврош. Укладання нагадували листя квітів, чубок розділяли на дві частини і начісували волосся в об'ємні зачіски. Але найбільшої популярності набула бабета, що зійшла з кіноекрана завдяки Бріжит Бардо, яка ввела моду також на зачіску кінський хвіст та шиньйони.

У 70-ті роки наймоднішими стрижками з укладанням були: паж і сассун. Начісування зникли, поступившись місцем пишним «африканським» завивкам. 80-ті дали волю фантазії, дозволивши перукарям творити все, що їм заманеться, аж до індіанських ірокезів, але на першому місці опинилися спортивні стрижки. Фігурні шпильки, величезні банти, плетені пов'язки - це новий стиль жіночих прикрас цих років.

На початку 90-х настав час розмаїття і у стрижках, і в укладках. Хоча найпоширенішою залишалася проста стрижка каре з безліччю варіацій на різній довжині волосся.

Рисунок 2.4 – назва????

Стрижка паж стала популярною завдяки французькій співачці Мірей Матьє. У третьому тисячолітті у моду ввійшли природність, простота та елегантність.

Дівчата часів Русі-України змалечку відрощували довге волосся, носили його незаплетеним або заплітали в коси.

- Які ти знаєш зачіски в українському стилі? Які зачіски роблять під український народний костюм?

Традиційно українські дівчата заплітали одну, дві або декілька кіс - залежно від регіону, в якому жила довгокоса красуня. Наприклад, у Закарпатті плели одну основну косу і маленькі кіски-«дрібущки» попереду. На Черкащині робили аж шість кіс: по три з обох боків від проділу посередині. На Поліссі дівчата майстерно пов'язували голову хусткою, прикрашаючи її квітами. У деяких регіонах Прикарпаття був звичай подовжувати волосся штучними косами з червоних бавовняних волокон. На Гуцульщині дівчата вплітали в косу нитку (так званий шварк) із нанизаними на неї гудзиками (рисунок 2.5).

Зачіски в українському стилі

У старовину коси носили лише незаміжні дівчата. Щойно дівчина виходила заміж, її косу, за традицією, підрізали ножем або сокирою. Жінка після весілля мусила ходити завжди з покритою очіпком, наміткою, серпанком, чи хусткою головою.

Коса - це не тільки красива, а й практична зачіска, яка тримається довго і не заважає роботі. Варіант плетіння коси для повсякденного життя - просте

переплетення трьох пасм; а з нагоди свята в коси заплітали яскраві стрічки з мереживом.

Рисунок 2.5 – назва?????

Саме такий святковий варіант особливо популярний у наші дні. Цікавим вирішенням є декорування вечірньої чи весільної зачіски у вигляді коси живими або штучними квітами.

Ще однією популярною зачіскою є коса, обплетена навколо голови. Ця зачіска стала символом України, продемонструвавши красу, жіночність та унікальність українок. Зробити таку зачіску можуть власниці довгого волосся, або використовуючи накладну косу.

Відомі й інші хитромудрі українські дівочі зачіски, наприклад «ув'язки». Для такої зачіски розділяли трохи волосся спереду навпіл і начісували їх по обидва боки чола, утворюючи так звані «начісування», кінці закладали за вуха і кріпили під косами.

Вибір зачіски залежить від природної структури і довжини волосся, форми обличчя. Колір волосся також має значення - темні відтінки візуально звужують обличчя, а світлі можуть зробити його овал круглішим та ширшим.

В Інтернеті є сайти, де пропонують підібрати зачіску он-лайн. Для цього потрібно завантажити своє фото і простими інструментами добирати просто на сайті зачіски до свого обличчя. Ти сама можеш змінювати форму зачіски, довжину волосся та його колір і до зачіски добирати макіяж. Але варто пам'ятати: результати на моніторі часто дуже відрізняються від реальних. Тому вибір стрижки має бути обдуманим.

Розрізняють п'ять основних типів обличчя: овальне, кругле, квадратне, трикутне і прямокутне.

Для визначення форми обличчя знадобиться косметичний олівець і дзеркало. Прибери волосся назад, чубчик також. Обмалюй овал обличчя на дзеркалі за допомогою олівця, оціни отриманий результат. Перше, що необхідно врахувати - особливості й порушення балансу в пропорціях. Головне завдання - зорова корекція типу обличчя і форми голови.

Овальне Що не бажано? У цілому для вибору зачіски тут обмежень немає. Однак якщо пропорції все ж мають невелике відхилення, можна візуально виправити його. Для занадто звуженого лоба не підійде гладка зачіска з прямим проділом.

Корекція. Якщо овальне обличчя має дещо витягнуту форму, краще віддати перевагу подовженим стрижкам і чубчику. Хорошим рішенням стануть пасма, що природно спадають, з легким прикореневим об'ємом в зоні чола.

Рисунок 2.6 – назва?????

Овальне обличчя та зачіски, що пасують до нього. Вибір чубчика. Овальне обличчя гарно виглядає і з чубчиком, і без нього. Найбільш прийнятний варіант - косий чубчик, якщо відповідає типу волосся.

Довжина. Для цієї форми гарні будь-які зачіски: пряме волосся однієї довжини, багатошарові стрижки на зразок каскаду, подовжене каре і класичний боб.

Кругле обличчя. Що не бажано? Жінкам із круглим обличчям не бажано обрамляти його густим широким чубчиком. Не варто робити хімічну завивку - локони і хвилі можуть додатково підкреслити округлі лінії. Не надто вдалим будуть стрижки з кінчиками біля вилиць і щік (каре або драбинка). У виборі зачіски слід уникати горизонтальних ліній і рівного проділу.

Рисунок 2.7 – назва?????

Кругле обличчя. Корекція. Щоб максимально наблизити кругле обличчя до овальної форми, підійдуть багатошарові стрижки та зачіски з об'ємом на маківці. Якщо волосся в'ється від природи, варто його відрощувати й не

експериментувати з короткими стрижками. Візуально подовжує обличчя високий кінський хвіст із гладким зачосом. Якщо волосся рідке й тонке, потрібно обов'язково прикривати вуха і добирати подовжений тип стрижки.

Рисунок 2.8 – назва?????

Вибір чубчика. Основне правило - рівна структура волосся. Чубчик повинен бути багаторівневим і асиметричним. Слід уникати прямого краю і зайвої пишноти. Косий чубчик можливий, якщо основна довжина дозволяє приховати вуха.

Довжина. Для круглолицих дівчат хорошим рішенням є коротка багат шарова зачіска. Ідеально підійде подовжене каре без чубчика, короткий боб.

Квадратна форма обличчя. Що не бажано? Основне, чого слід уникати, - пряме волосся, відкритий лоб, занадто коротка довжина, густі одношарові чубчики, симетричні зачіски довжиною до підборіддя, зачесане назад волосся.

Рисунок 2.8 – назва?????

Квадратне обличчя. Корекція. Щоб пом'якшити риси квадратної форми обличчя, бажано добирати асиметричні стрижки та косі чубчики. Актуальні

локони і кучері, що, спадаючи, обрамляють обличчя. Щоб візуально звузити підборіддя, необхідний легкий об'єм біля коріння.

Вибір чубчика. Косий багат шаровий чубчик, що закінчується на рівні вилиць.

Рисунок 2.9 – назва?????

Довжина. Квадратній формі обличчя пасує будь-яка довжина. Короткі стрижки потрібно робити максимально об'ємними й асиметричними, довге волосся завивати або укладати. Головне правило - уникати ідеальної гладкості і прямого проділу.

Трикутне, ромбоподібне та серцеподібне форма обличчя. Що не бажано? Не підходять для цієї форми обличчя укорочені та широкі чубчики, зачесані назад бічні пасма, ультракороткі хлоп'ячі стрижки. Небажано робити зачесаний назад хвіст.

Корекція. Завдання - візуально розширити нижню частину і збалансувати її із зоною чола. Для трикутного типу підходять трапецієподібні стрижки, локони і каре із завитими назовні кінчиками. Пасуватимуть зачіски, найширша частина яких припадає на область вилиць і підборіддя.

Вибір чубчика. Серцеподібне лице прикрасить філірований косий чубчик. Якщо лоб особливо широкий, можна зупинитися на подовженому прямому варіанті.

Довжина. Оптимальний варіант - подовжене каре, стрижки до середини шиї і початку плечей. Довгому волоссю необхідно надавати додатковий об'єм на кінцях. Бажані локони і хвилі.

Рисунок 2.10 – назва?????

Трикутне, ромбоподібне та серцеподібне обличчя. Прямокутне та видовжене. Що не бажано? Краще уникати зайвого об'єму у верхній частині, довгого гладкого волосся, розділеного на прямий проділ, зачісок, які повністю відкривають обличчя і підкреслюють його довжину.

Рисунок 2.11 – назва?????

Корекція. Увага на чубчик, що прикриває чоло і вкорочує довжину обличчя по вертикалі. Цей тип вимагає додаткового об'єму, який можна

створити багатошаровими стрижками, кучерями і локонам, особливо актуальними для довгого волосся.

Рисунок 2.12 – назва?????

Вибір чубчика. Підійдуть пишні косі й прямі чубчики, що прикривають брови або закінчуються нижче лінії вилиць.

Довжина. Варто зупинитися на середній або помірно короткій довжині. Хорошим варіантом буде подовжений боб, обрамлений пишним чубчиком. Для довгого волосся бажано створювати додатковий прикореневий об'єм, завивати локони, укладати в стилі ретро, підгортати кінчики всередину.

Добір зачіски за типом волосся. У виборі зачіски треба зважати не лише форму обличчя, а також на тип і стан волосся. Рідке чи густе, нормальне чи сухе, пряме чи кучеряве - одні й ті ж зачіски на різному волоссі виглядають по-різному.

Жирне волосся. Для нього ідеальні короткі або подовжені об'ємні стрижки, які нещільно прилягають до голови. Зачіска довше збереже свіжість.

Сухе волосся. Якщо волосся дуже сухе, краще спочатку спробувати його додатково зволожити. Часті укладання і миття йому шкодять. Чи не найліпший варіант для такого волосся - невибагливі стрижки.

Тонке і рідке волосся. Головне для зачісок із тонкими волоссям - об'єм, який легко створити на короткому волоссі. Для середньої довжини підійдуть багатошарові стрижки з рівним зрізом і рівним чубчиком, варіації каре, і, звісно, кучері. Більша довжина не бажана.

Густе волосся. Ідеальний для нього варіант - середня довжина. Прямі або косі чубчики, закруглені або рівні зрізи. Головне - дотримуватися міри з

обсягом, тому градуйованими стрижками і дрібними кучериками захоплюватися не варто. Можуть вибрати практично будь-яку укладку, спробувати популярний варіант стрижки шарами, коли верхній шар довший від нижнього.

Кучеряве волосся. Таке волосся вимагає стрижок, здатних зберегти їхню природну красу. Підійде довгий боб: ззаду волосся підстрижене коротше, а спереду потрібно відпустити подовжені прядки.

Незалежно від обраної довжини досвідчений майстер зможе надати неслухняним кучерям оригінальної форми і скорегувати овал обличчя. Єдине правило - не забувати про природний напрямок росту волосся.

Важливі дрібниці. Правильна стрижка не тільки надасть ідеальної форми обличчю, а й допоможе скорегувати деякі особливості. Достатньо лише знати певні секрети:

- Довгий ніс візуально зменшить довгий густий чубчик, широкий або кирпатий мило виглядатиме із зачесаним вгору волоссям. Дрібні риси обличчя ідеальні в обрамленні дрібних кучерів.
- Близько посажені очі можна візуально віддалити один від одного за допомогою гладкого пасма вздовж щік.
- Великі вуха можна прикрити волоссям, щоб видні були тільки мочки.
- Жінкам маленького зросту краще уникати зачісок у вигляді великих пишних кучерів, що збільшують розмір голови.
- І найголовніше. Обрана зачіска має подобатися, адже усвідомлення власної неперевершеності - краща прикраса жінки.

Розгляньмо наймодніші зачіски для підлітків і дамо кілька загальних рекомендацій про те, якими вони повинні бути.

Простота. Під цим критерієм розуміють і простоту вкладання, і скромність зачіски, що відповідає віку хлопця чи дівчини. Уранці, збираючись до школи, не маєш часу на укладання. Складні, химерні зачіски для підлітків часто виглядають недоречними, занадто «дорослими» або просто смішними.

Акуратність. Зачіска школяра повинна відповідати вимогам, які школа висуває до учнів. А про такі очевидні речі, як чистота та охайність волосся, і говорити не варто.

Стиль. Будь-яка зачіска має бути модною, стильною і сучасною.

Зручність. Жодну, навіть найгарнішу зачіску не можна назвати вдалою, якщо вона заважає, вимагає постійної уваги, волосся потрапляє в очі тощо.

А тепер розглянемо конкретні стрижки та укладки, які відповідають цим вимогам.

Багатьом дівчаткам-підліткам личать короткі або трохи подовжені стрижки. Такі зачіски дуже зручні, не потребують складного й довгого укладання, підходять до будь-якого стилю одягу, не суперечать шкільним вимогам. Існує лише одне «але»: якщо дівчинці набридне така зачіска, її складно швидко змінити. Відрощувати волосся і добирати для нього нову форму довго і складно.

Найпоширеніші зачіски для дівчат-школярок створюють на основі стрижок каре і боб. Їхня довжина може бути різною: злегка закривати вуха або майже досягати середини лопаток.

Волосся до плечей або трохи нижче - мабуть, найкращий варіант: така довжина дозволить експериментувати зі своєю зовнішністю, вигадувати нові варіанти і способи укладання, змінювати образ залежно від події та обраного стилю одягу.

Базовими для дівчаток-підлітків вважаються три зачіски, на основі яких можна створювати безліч варіантів - повсякденних, святкових тощо.

1. Кінський хвіст. Ця зачіска є універсальною, підійде і до шкільної форми, і до романтичної сукні. Можна зробити хвіст високим або низьким, дібрати до нього оригінальні резинки або шпильки, заплести окремі пасма в кіски, випрямити або, навпаки, завити волосся, зав'язати два хвости або один хвіст, розташований збоку.

2. Коси. Коса - зачіска, актуальна завжди. Якщо коса здається тобі нецікавою, урізноманітні її такими варіантами плетіння: «колосок», «риб'ячий

хвіст», французька косичка або по-різному розташуй коси. Можна заплести косичку вінком або обідком, кількома паралельними кільцями, які охоплюють голову, розташувати її по середині спини, від потилиці, або заплести збоку, від вуха. Чарівності додадуть дві акуратні кіски, закріплені резинками або стрічками. Часто дівчатка влітають у коси кольорові стрічки, шнурки або нитки.

Рисунок 2.13 – назва?????

3. Пучки або «гульки». Ця стримана зачіска гарно поєднується зі шкільною формою, личить більшості дівчат, зручна й елегантна. Можна зробити акуратний гладкий пучок, закріпивши волосся простими шпильками, або трохи розтріпати його, надавши чарівної недбалості. В особливих випадках підійдуть шпильки з декоративними елементами - стразами, квітами тощо. В «гульку» можна згорнути і попередньо заплетену косу. А ось розпущене довге волосся у школу носити не варто. Воно заважатиме й відволікатиме.

- За добу кожна волосина подовжується приблизно на 0,35 мм. На 12 см - за рік, до 7,6 м - може вирости за все життя.
- У стадії росту постійно перебуває 90 % волосся, у стадії випадання - 10 %.
- Волосся росте швидше влітку і під час сну, а також у віці з 16 до 24 років.
- З кожної волосяної цибулини протягом життя послідовно виростає приблизно 2030 волосин.
- Оптимальна температура води для миття волосся - 34-35 °С.
- По міцності волосся можна порівняти з алюмінієм. Один волосок здатний витримати навантаження від 100 до 200 г.
- Середня густина волосся - 250-300 волосин на квадратний сантиметр.
- Довжина всіх волосин, які відростають на голові людини протягом її життя, становить у середньому 725 км.

Фарбування волосся - нанесення барвника на волосся. Фарбують волосся з метою приховати сивину, змінити природний колір, надати йому нового відтінку, блиску.

Фарбування волосся вже тривалий час поширене не тільки серед дівчат, а й багатьох чоловіків. Кожна жінка намагається підібрати барвник, який найменше шкодить волоссю. А ось дівчата зі східних країн здавна обрали для себе єдиний і неповторний природний барвник, який не завдає шкоди волоссю.

Хна (хна іранська натуральна) - це натуральний барвник, який отримують із листя хінного чагарника лавсонія. Історики вважають, що хну почали застосовувати щонайменше 7 тисяч років тому як косметичний і лікарський засіб. Ця рослина містить багато ефірних олій і дубильних речовин, тому хна укріплює і оздоровлює волосся, зміцнює і лікує корені, сприяє усуненню лупи, додає волоссю блиску. Отримують різні відтінки: від світло-рудого до яскраво-каштанового.

Басма - теж натуральний природний барвник, який отримують із рослини індиго (Indigofera), що росте в тропічному кліматі. Басма стимулює ріст волосся і додає йому природного блиску, покращує структуру волосся і зміцнює

коріння, усуває лупу. Зверни увагу: для фарбування волосся басму застосовують тільки в поєднанні із хною й отримують гарні природні відтінки коричневого кольору. Басма без хни фарбує волосся в яскраво-зелений колір!

Фарби хімічного походження. До їхнього складу входять аміак чи інші, не менш шкідливі речовини. Під час нанесення фарби, вдихаючи аміак, ти завдаєш не виправної шкоди легеням. Також після фарбування, особливо якщо твоя шкіра дуже чутлива, ризикуєш отримати шкірний опік, алергічну реакцію. Волосся стає тонким і ламким, пошкоджуються цибулини. Байдуже, якою штучною фарбою користуватися (з аміаком чи без) - у фарби без аміаку є свої «підводні камені», які зіпсують волосся.

Фарбування волосся - це вибір кожного. Але нащо ризикувати без потреби, та ще й завдаючи шкоди своєму здоров'ю? Твій природний колір волосся пасує тобі найбільше. З ним не буде таких клопотів, як підфарбовування, коли волосся відросло або вицвіла фарба на окремих ділянках голови.

Практична робота

Тема: ДОБІР ЗАЧІСКИ З УРАХУВАННЯМ ФОРМИ ОБЛИЧЧЯ

Матеріали та інструменти: підручник, зошит, ручка, кольорові олівці, косметичний олівець, дзеркало.

Послідовність виконання роботи

1. За допомогою дзеркала та косметичного олівця визнач форму свого обличчя.
2. Обери вид зачіски з урахуванням форми обличчя.
3. Добери колір волосся.
4. Замалуй у зошиті декілька варіантів зачіски.
5. Обґрунтуй свій вибір.

Запитання та завдання для повторення

- 1. Що таке зачіска?
- 2. Розкажи про історію зачіски.
- 3. Які ти знаєш основні типи обличчя?
- 4. Як дібрати зачіску до кожного типу обличчя?

- 5. Чи варто фарбувати волосся?

Творче завдання на вибір

- 1. Скориставшись інформаційними джерелами, підготуй презентацію «Сучасні види зачісок».
- 2. Підготуй розповідь про історію зачісок в Україні.

ЗАСТОСУЙ НА ПРАКТИЦІ

Модні коси: зачіски з елементами плетіння

Здавна жінки прикрашали свою зачіску різними способами, вплітали у волосся квіти, завивали їх, одягали вінки і, звісно, створювали наймодніші плетіння кіс, які ми й пропонуємо розглянути.

Рисунок 2.14 – назва?????

Таким чином, розглядаючи моделі-аналоги, можна зробити висновок, що знаючи тип свого волосся, форму свого лица, ми можемо підібрати будь яку

зачіски, таким чином щоб прибрати якісь свої недоліки, і зробити – це грамотно.

ВИСНОВКИ

Інтерактивне навчання підвищує мотивацію учасників у вирішенні обговорюваних проблем, що дає емоційний поштовх до подальшої пошукової активності учасників, спонукає їх до конкретних дій. Можна вважати, що не може не вражати, що в інтерактивному навчанні кожен успішний, кожен робить свій внесок у загальний результат групової роботи, процес навчання стає більш осмисленим і цікавим.

Крім того, інтерактивне навчання формує здатність мислити неординарно, по-своєму бачити проблемну ситуацію, вихід з неї; обґрунтовувати свої позиції, свої життєві цінності; розвиває такі риси, як уміння вислуховувати іншу точку зору, вміння співпрацювати, вступати в партнерське спілкування, виявляючи при цьому толерантність по відношенню до своїх опонентів, необхідний такт, доброзичливість до учасників процесу спільного знаходження шляхів взаєморозуміння, пошуку істини.

При інтерактивному навчанні педагог виконує функцію помічника в роботі, одного з джерел інформації; центральне місце в його діяльності повинен займати не окремий учень як індивід, а група взаємодіючих учнів, які стимулюють і активізують один одного.

Таким чином, освоєння вчителем проблемно-пошукових методів і є найвірніший шлях до організації творчо-дослідницької діяльності учнів, а значить, інтерактивного навчання.

Для розвитку творчих здібностей вчителя сьогодні дуже важливо від репродуктивних методів навчання перейти до продуктивних, коли учень повинен не тільки показувати розуміння досліджуваного явища, а й вирішувати завдання, розкриваючи причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміти зв'язати досліджуваний матеріал з практикою, з життям.

При цьому для забезпечення максимально самостійної творчої діяльності учнів вчителю необхідно обмежитися лише напрямним впливом, виходячи з того, що будь-яка дитина прагне до успіху і ніколи, як стверджує відомий

психолог Селестен Френе, «не втомлюється від роботи, яка відповідає його функціональним життєвим потребам».

Для створення ситуації успіху на навчальному занятті необхідно дотримуватися наступних правил:

- всі учні здатні засвоїти матеріал, оволодіти вміннями та навичками;
- учні повинні знати, що вчитель вірить в них;
- вчитель повинен заохочувати пізнавальну активність, робити акцент на розуміння, а не на механічне запам'ятовування, ні в якому разі не давати знання в готовому вигляді, а використовувати проблемно-пошуковий підхід в навчанні: наприклад, пропонувати учням продовжити думку, зробити по аналогії, включити асоціативне мислення - одним словом, створити для хлопців ситуацію успіху, щоб сприяти розвитку інтелектуальної, творчої, предметно-практичної сфер, тобто становленню особистості в цілому;
- важливий психологічний клімат на уроці; здатність учителя дивувати, привносити елемент незвичайності.

Систематичне проведення уроків трудового навчання з використанням інтерактивних методів дає можливість зробити висновок про те, що завдання розвитку творчих здібностей учнів успішно вирішується. Одним з головних досягнень педагогічної діяльності вважаю створення на уроці ситуації успіху, що дозволяє активізувати розвиток творчих здібностей, стимулювати їх прояв, а також сприяти підвищенню результатів навчання учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посібник / Авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. - К.: АПН, 2002
2. Фокин Ю. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество. Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. - М.: Издательский центр «Академия» - 2002 - 224 с.
3. Айламазьян А.М., Лебедева М.М. Деловые игры и их использование в психологическом исследовании // Вопр. психологии. 1983. №2.
4. . Кларин М. В. Интерактивное обучение - инструмент освоения нового опыта // Педагогика, 2000. - №7. - С.15
5. Ярошенко О. Г. Групова навчальна діяльність школярів: теорія і методика. - К.: Партнер, 1997. - 193с.
6. Інтерактивні методи навчання: Навч. посібник. /За заг. ред. П.Шевчука і П.Фенриха. - Щецін: Вид-во WSAP, 2005. - 170 с.
7. Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2005. - 667 с.
8. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998. - 256 с.
9. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий. В 2 т. Т. 1. М.: НИИ школьных технологий, 2006. - 816 с.
10. Хуторской А. В. Современная дидактика. - С.-Петербург, 2001.- 553с.
11. Чернишова Ю. Интерактивные методы: обучение пониманию // Биология в школе, 1998.- №3. - С. 30-35.
12. 11. Ярошенко О. Г. Групова навчальна діяльність школярів: теорія і методика. - К.: Партнер, 1997. - 193с.
13. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. - К.: А.С.К., 2005.
14. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання в школі: Монографія. - Запоріжжя: Просвіта, 2000.

15. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання . - К.: А. С. К. , 2007.
16. Максимова М. В. Методи інтерактивної комунікації в освітньому процесі // Альманах сучасної науки і освіти. – № 6 (37). – 2010. С. 97-99.
17. Одинокa М.А. Технологія інтерактивного навчання як засіб організації самостійної роботи студентів технічного вузу: Автореф. дис...канд. пед. наук. С-Пб., 2014.
18. Подласый И.П. Теория и технология обучения. М. – 2007. – С. 341-343.
19. Подымова Л.С., Сергеева В.П., Сороковых Г.В. Интерактивные методы обучения и воспитания в системе общего, среднего и высшего профессионального образования: Учебно-метод. пособие., М., 2011.
20. Привалова Г.Ф. Активные и интерактивные методы обучения как фактор совершенствования учебно-познавательного процесса // Педагогические науки. – № 3. – 2014. – с. 1-7.
21. Розонтова Д.В., Кулакова А.Б. Формирование коммуникативных способностей обучающихся в условиях развивающей среды // Проблемы развития территории. – № 5. – Том 73. – 2014. С. 69-77.
22. Шинкарь Л.И. Интерактивные информационные технологии как средство решения образовательных задач в процессе преподавания в 70 современной школе // «Интерактивные и мультимедийные средства в предметном обучении» Сб. трудов V Всерос. науч.-практ. конф., Белгород, 2013. — С. 70.
23. Мохненко А.С. Аналіз ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія; за ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2019. – С. 223-235.
24. Мохненко А.С. Економічна сутність конкуренції і конкурентоспроможності / А.С. Мохненко // Таврійський науковий вісник. – Херсон, 2010. – № 68. – С. 165-171.
25. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення

конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.

26. Мохненко А.С. Оцінка конкурентоспроможності підприємств агропромислового сектору економіки / А.С. Мохненко // Сучасний стан та пріоритети розвитку системи обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів господарювання агропромислового сектору економіки: монографія; за ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2018. – С. 158-167.

27. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія; за ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.

28. Мохненко А.С. Стратегія розвитку регіонального газотранспортного підприємства / А.С. Мохненко, К.В. Мельникова, О.М. Федорчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2018. – № 32. – С. 91-94.

29. Мохненко А.С. Особливості корпоративної культури на ІТ-підприємствах в сучасних умовах ведення бізнесу / А.С. Мохненко, К.В. Мельникова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2021. – № 42. – С. 50-61.

30. Мохненко А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства на основі застосування системного підходу / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька / Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 13-25.

31. Мохненко А.С. Формування системи забезпечення зовнішньоекономічної

діяльності газотранспортного підприємства / А.С. Мохненко // Структурна модернізація економіки: прогностичні сценарії та перспективи розвитку регіону: монографія; за ред. проф. Шарко М.В. – Херсон: ПП "Вишемирський", 2018. – С. 276-284.

32. Mokhnenko A. Software economy as a vector of management of innovative infrastructure of the region / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, K. Melnikova // Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". – Хмельницький, 2019. – № 5. – С. 7-10.

33. Mokhnenko A. Concept of sustainable development of the food sector enterprises in the competitive environment / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, O. Protosivitska // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: monograph; edited by Khudolei V., Ponomarenko T. – Prague: OKTAN PRINT s.r.o., 2019. – С. 123-141.

34. Mokhnenko A. Integration of the supply chain management and development of the marketing system / I.Perevozova, L.Horal, A.Mokhnenko, N.Hrechanyk, A.Ustenko, O.Malynka, L.Mykhailyshyn // International Journal of Supply Chain Management. – 2020. – № 9. – Issue 3. – P. 496-507.

35. Mokhnenko A. Mathematical-Logistic Model of Integrated Production Structure of Food Production / A.Mokhnenko, V.Babenko, O.Naumov, I.Perevozova, O.Fedorchuk // CEUR Workshop Proceedings, 2020, Volume 2732, P. 446-454.